

Henry Lloyd

*Het grote leven
van kleine Fons*

Met illustraties van Laurens Rawie

Amsterdam • Antwerpen

Em. Querido's Uitgeverij

2022

I

Drie helden

‘De draak stond te roken. Van woede! Wolken van vuur kwamen uit zijn bek.’

‘Waarom was-ie zo boos?’

‘Omdat ik hem op zijn teen had getrapt.’

‘Echt iets voor jou!’

Fons’ vader knikt. ‘Ja, je vader doet altijd dat soort domme dingen... Maar ik was dus op zoek naar een schat. Ik wist dat die schat ergens in de bergen lag verstopt. En toen, terwijl ik zo liep te dwalen, had ik bloemen gezien. Leuke blauwe bloemen, die was ik maar eens gaan plukken. En toen was ik op iets hards gestapt...’

‘De teen van de draak!’ roept Fons vrolijk.

‘Inderdaad, kerel! De draak sprong meteen over-eind. Hij wreef over zijn teen. En daarna stond hij dus te roken. Ik zei nog dat dat erg ongezond was. Maar dat vond die draak onzin. “Draken horen te roken,” zei hij boos. En intussen deed hij een stap naar me toe.’

‘En jij trok je zwaard!’ zegt Fons.

‘Precies. Ik trok mijn zwaard. Maar... het wás geen zwaard! Het was een vork.’

‘Een wát?’

‘Een vork. Echt waar. Ik had toen ik wegging een vork in mijn riem gestoken. Dat had me nuttiger geleken dan een zwaard. Ik was het totaal vergeten. Dus daar stond ik, met een opgeheven vork!’

‘Nou ja! En toen?’

‘De draak wilde aanvallen. Maar juist op dat moment kreeg hij jeuk. Er liep een tor over zijn rug.’

‘Een *tor*?’

Fons’ vader knikt opnieuw. ‘Ja, ja! Een klein blauw torretje met wriemelende pootjes.’

Fons’ vader buigt zich naar Fons toe en kriebelt in zijn nek. Fons beweegt zich schaterend heen en weer.

‘Net zo!’ zegt zijn vader. ‘De draak probeerde zich te krabben. Hij kronkelde en draaide. Maar zijn poten waren te kort om bij zijn rug te komen.’

“Gaan we nog vechten?” vroeg ik.

“Effetjes!” riep de draak. “Man, ik verga van de jeuk... Dit is gewoon niet grappig meer!”

“Waar zit het?” vroeg ik.

“Aan de achterkant,” steunde de draak. “Godsamme...” Hij wurmde zich weer in een nieuwe bocht.

“Blijf eens even staan,” zei ik.’

‘Zei je dat écht?’

‘Wat denk je nou? Je gelooft toch niet dat ik dit allemaal zit te verzinnen?’

Fons schudt zijn hoofd. ‘Natuurlijk niet, pap. Dat zou niet eerlijk zijn.’

‘Zo is dat,’ zegt zijn vader. ‘Ik liep dus naar de draak en klom op zijn rug. Ik had dat torretje algauw gevonden. Ik blies het weg en daarna krabde ik met mijn vork over het drakenvel. De draak begon te zuchten.’

“Aaaaaah!” zei hij. “Ja... ja, daar! Nog iets meer naar links... Ja! Aaaaaaaah!”

Hij lag nu als een grote poes op zijn buik in het gras. Ik sprong weer van zijn rug.

“Goed,” zei ik. “En nu?”

De draak gaapte. “Het is mooi weer, vind je niet?” zei hij glimlachend. “Zo zonnig voor de tijd van het jaar.” Daarna keek hij me aan. “Je hebt me echt geholpen, Clemens,” zei hij zacht.’

‘Dus jullie gingen *niet* vechten,’ mompelt Fons teleurgesteld.

Zijn vader schudt z’n hoofd. ‘Het hoefde niet meer. We hebben daar toen een tijdje naast elkaar gezeten, uitkijkend over het landschap. En daarna zei de draak: “Ik heb wel vaker jeuk, ik ben een erg gevoelig dier... Kun je hier niet blijven?”

Ik begon te glimlachen. “Nee,” zei ik. “Eigenlijk

kwam ik alleen maar de schat halen.”

“Ach ja, die schat,” mompelde de draak. “Het is een heel werk om daarop te passen. Meer werk dan je zou denken.”

“Zal ik hem dan maar niet meenemen?” vroeg ik.

“Haar,” zei de draak.

“Haar?” vroeg ik verbaasd.

De draak knikte. “Weet je wat?” zei hij. “Als je mij die ruggenkrabber geeft, mag jij de schat.””

‘Wauw!’ zegt Fons. ‘Een schat voor een vork!’

‘Zo is dat gegaan,’ zegt zijn vader. ‘Ik gaf de draak die vork, hij was er heel blij mee. Ik liep daarna een grot binnen, en wat vond ik daar?’

‘Goud!’ zegt Fons.

‘Zoiets. Want daar vond ik... je moeder.’

‘Huh? M’n moeder?’

Fons’ vader knikt. ‘Dát was de schat, kerel! Misschien lagen er ook nog wat gouden munten hier en daar. Maar dat kon me niet meer schelen. Ik gaf haar die bloemen die ik net had geplukt. Je moeder begon te giechelen en te blozen. En daarna droeg ik haar naar buiten. En samen liepen we door de bergen hiernaartoe.’

‘Maar... maar... die gouden munten,’ zegt Fons verontwaardigd. ‘Je had rijk kunnen zijn!’

‘Dat was ik ook,’ zegt zijn vader. ‘En jij gaat nu slapen. Samen met Reumertop.’

‘Leek die draak op Reumertop?’

‘Een beetje wel, Fons. Alleen véél groter.’

Fons’ vader geeft zijn zoon een zoen. Hij pakt de kaars die naast het bed staat.

‘Nacht nacht,’ zegt hij, bij de deur.

Hij verdwijnt. Fons wacht tot hij de voetstappen over de trap heeft horen wegsterven.

De slaapkamer is nu groot en uitgestorven, zoals

een grot vanbinnen kan zijn.

‘Mijn vader is raar, vind je niet?’ zegt Fons.

Zijn houten draak ligt naast hem.

‘Kom op, Reumie! Dat vind jij toch ook wel? Dat beest had op zijn lazer moeten krijgen!’

Reumertop zegt niks.

‘Dat mormel had m’n moeder opgesloten,’ gaat Fons verder. ‘Dan verdient hij toch straf?’

‘Het was nou eenmaal... een dráák,’ zegt Reumertop dan eindelijk zacht. Met een duidelijk verwijt in zijn stem.

‘Maar een ondeugende!’ zegt Fons.

‘Hij had jeuk. Dat was zielig,’ fluistert Reumertop.

‘Ik ben moe,’ mompelt Fons. ‘Als je het niet met me eens bent mag je niet naast me liggen, hoor.’

Even kijkt Fons een andere kant op.

Maar dan trekt hij de houten pop tegen zich aan. ‘Dat meende ik niet, Reumie...’ mummelt hij nog.

Zo valt hij in slaap.

Ook de volgende morgen denkt Fons nog aan het verhaal. Een echte draak! Ja, hij had dat héél anders aangepakt! Fons loopt door het park van het kasteel. Nijdig schopt hij tegen steentjes. Als hij groter is zal hij op zoek gaan naar dat beest. Dan zal hij 'm mores leren en die gouden munten pakken!

Verlangend kijkt hij naar de velden achter de bomen. Daar zou hij door weg moeten rijden, op een paard. Naar de bergen.

Maar het gaat niet. Hij is nog te klein.

Groeien gaat maar langzaam. En voor Fons zelfs héél langzaam. Hij mag dan al negen zijn, het is intussen duidelijk dat hij nooit heel lang zal worden.

‘Het komt wel,’ zegt zijn moeder steeds weer. ‘Je zult zien, er komt een tijd dat je opeens de hoogte in schiet.’

Fons twijfelt hier sterk aan. Drie dagen per week gaat hij naar school in Ziesel, het stadje in de buurt. Bijna alle leerlingen zijn langer dan hij.

Zijn vader heeft een keer gezegd: ‘Misschien word je niet zo héél lang, kerel. Je grootvader, mijn vader bedoel ik, was ook een vrij klein mannetje.’ En toen hij daarna de ontzette blik zag op het gezicht van zijn zoon, voegde hij daar haastig aan toe: ‘Maar hij was wél een koning!’

‘Word ik dan ook koning?’ had Fons gevraagd.

‘Eh... nee,’ antwoordde zijn vader. ‘Die tijd is voorbij. Ik ben ooit eventjes koning geweest. Maar eh... toen heeft een prins ons land eh... overgenomen. Prins Walter. Zo noemen we hem nog steeds. Ook al is hij nu dan de koning van zijn eigen land en ook van het land waar wij wonen. Maar dat is helemaal niet erg, hoor! Ik hoefde niet zo nodig koning te zijn.’

Fons kende prins Walter wel. Een enkele keer kwam hij op bezoek. Fons’ ouders liepen dan meestal eerst een tijd op te ruimen, daarna trokken ze hun

keurigste kleren aan. Vervolgens aten ze met prins Walter in de grote eetzaal en Fons moest die avond eten met hun bediende, Peter, in de keuken.

Als prins Walter dan weer was vertrokken waren Fons' ouders weer in een beter humeur.

'Hij houdt zich toch netjes aan zijn afspraken,' had Fons zijn vader een keer horen zeggen, na zo'n bezoek.

'Maar het blijft een verschrikkelijke opschepper,' had zijn moeder eraan toegevoegd.

Zijn vader had geknikt. 'Het was wel grappig toen hij uitgleed.'

'Is prins Walter uitgegleden?' vroeg Fons verbaasd.

Zijn vader knikte opnieuw. 'Over dat speelgoedkarretje, dat jij in de hal had laten staan.'

Zijn moeder begon te grinniken. En daarna zijn vader ook.

Fons had niet gelachen, want er was een wieltje van zijn speelgoedkarretje afgebroken. Om het goed te maken had hij een paar dagen later een houten schild gekregen met een draak erop. En ook het houten zwaard dat hij nu altijd bij zich had.

Met dat zwaard was Fons gaan trainen. De meester op school was juist in die tijd begonnen met het voorlezen van verhalen over een ridder. Iedere week

kreeg de klas een hoofdstuk uit dat boek horen. Die ridder – ridder Franz van Winderig-Battenburg – deed niets anders dan van het éne avontuur naar het volgende reizen. Hier versloeg hij een waterheks, daar bestreed hij een blauwgekleurde reus, en vervolgens voer hij naar een eiland waar een enorme vogel mensen opvrat alsof het muizen waren. Ook die vogel werd uiteindelijk in mootjes gehakt.

Fons vond die verhalen prachtig. Hij had het, al tijdens het aanhoren van het allereerste gedeelte, voor zich gezien: zoals die ridder leefde, zó zou hij ook gaan leven! Ook hij zou later van het éne gebied naar het andere trekken. Overal zou hij de schurken bestrijden, zou hij de monsters vermoorden en zou hij worden toegejuicht door de dankbare bevolking. Ja, Fons had een bergbeek van verlangen door zich heen voelen stromen; zó zou hij zijn bestaan gaan invullen: ijzersterk, onverschrokken en zonder een moment van twijfel.

Ook wilde hij sindsdien net zo kunnen praten als die Franz; want de woorden die die vent telkens weer gebruikte waren ronduit fantástisch! Steeds weer sprak hij zijn vijanden toe in ouderwetse, rollende volzinnen. Die toespraken hoorden erbij! Ook dát zou Fons zich eigen maken.

Een daverende toekomst lag, kortom, op hem te

wachten. Maar eerst moest hij dus oefenen. Met zijn houten zwaard.

Dat was hij gaan doen in de tuin van kasteel Waldemar. Een groot gedeelte van de dag sjouwde hij daar nu rond, op zoek naar bandieten.

Die waren er: *muizen!*

Muizen waren écht slecht. Soms liepen ze door de kippenren, daar roofden ze graankorrels en ze maakten de kippen aan het schrikken, waardoor die geen eieren meer legden.

En dus was Fons een eenzame strijd begonnen. Hij had de muizen beslopen. Hij had op de loer gelegen. Hij had erachteraan gejaagd, zwaaiend met zijn zwaard.

‘Schavuiten!’ had hij rennend geroepen. ‘Jullie tijd is gekomen! Jullie zullen de dag betreuren dat jullie werden geboren!’

Precies dat soort dingen riep ridder Franz ook.

Alleen... die ellendelingen waren razendsnel. Voor-
dat je het wist hadden ze een scherpe bocht gemaakt,
en daar lag je dan weer, voorover in de planten.

Ze liepen zelfs door de kamers van het kasteel.
Fons hoorde ze knagen, ergens achter de muren van
zijn slaapkamer. Daar maakten ze gaten in de bal-
ken of de planken. En in de keuken stalen ze voedsel.
Peter had het vaak genoeg gezegd, waar Fons bij was:
'Jakkes. Die appel is aangevreten. Ik mag er niks van
zeggen tegen je ouders, maar irritant is het wél. Kun-
nen we dit weer weggoaien.'

Met zijn zwaard had Fons door de gangen gedraafd.
Eigenlijk was dit nog minder leuk geweest dan het ge-
doe rondom de kippenren. Want hierbinnen waren
die muizen telkens onmiddellijk verdwenen in een
van de vele kieren in de muren.

Zijn ouders hadden wat verbaasd opgekeken als ze
Fons zo zagen hollen. Zijn vader met een glimlach,
maar – dat was dan weer heel raar – zijn moeder niet.

Zij scheen die muizenjacht nogal vervelend te vin-
den. En op een avond had ze hem verteld waarom.

'Luister, lieverd,' had ze gezegd. 'Ooit heb ik een
tocht gemaakt, in m'n eentje, zonder je vader. En
toen ben ik in een betoverd bos terechtgekomen. Ik
had het heel moeilijk toen, ik wilde, geloof ik, liever

een dier zijn dan een mens. Mensen hebben het altijd koud buiten en ze hebben winkels en zo nodig om eten te kopen. Maar als ik een dier zou zijn, had ik bedacht, zou dat allemaal voorbij zijn... Dus toen heb ik gewenst dat ik een dier zou worden. En omdat ik in een echt betoverd bos was, is die wens in vervulling gegaan. En toen was ik opeens een muis.'

Fons had zijn moeder ongelovig aangekeken. Daarna was hij gaan giechelen.

'Je lacht net als je vader,' had zijn moeder met een glimlach gezegd. 'Maar het is waar. Ik was plotseling een kleine muis. En dat bleek toen best lastig te zijn. Ik ben bijna gegrepen door een roofvogel. Ik heb me daarna verstopt onder de grond.'

'En toen?'

'Toen was ik heel verdrietig. Ik dacht namelijk dat ik je vader nooit meer zou terugzien. En als dat wél zou gebeuren, zou hij me niet herkennen, dacht ik. Maar goed. Ik begreep toen opeens hoe moeilijk dieren het kunnen hebben. Hoe voorzichtig ze moeten zijn. Zeker muizen.'

'En toen?'

'Toen heb ik heel veel geluk gehad. Ik ben eerst bijna verdronken in een rivier. Maar ik kon nog net op een drijvende boomstam klimmen. En daarop ben ik weggedreven uit dat bos. En daarna was ik weer een mens.'

Wantrouwend tuurde Fons naar zijn moeder. Hij had wel vaker het vermoeden dat zijn ouders hem maar wat voorlogen.

‘Ik ben daarna weer bij het kasteel terechtgekomen,’ ging ze verder. ‘En daar vond ik je vader. We waren zó ontzettend blij dat we elkaar weer zagen! En je vader zei toen het liefste wat hij me ooit had gezegd.’

‘Wat dan?’

‘Hij zei: “Ook als je een muis was gebleven, had ik altijd van je gehouden.”’

‘Van je gehouden...?’ mompelde Fons. ‘Moet dit, mam?’

Fons’ moeder veegde plotseling een traan weg. Fons kreeg sterk het gevoel dat zijn moeder toch niet zat te liegen.

Ineens begon ze te grinniken. ‘Het was wel goedkoper geweest, zei hij me daarna. Zo nu en dan een stukje kaas, meer had niet hoeven. Ik vond dat... fantastisch. Hij was zo geestig en lief. Maar sindsdien hou ik dus van muizen. Iedere keer dat ik er eentje zie denk ik: dag jongen. Hier mag je zijn, hoor.’

Ze kuste hem op een wang. ‘Tijd om te gaan slapen,’ zei ze. En daarna neuriede ze nog een kinderliedje, totdat zijn ogen dichtvielen.

Een week later had er een dode muis in een hoek van een kamer gelegen. Peter had hem gevonden, maar toen hij hem, tillend aan zijn staartje, in een afvalbak had willen gooien, had Fons' moeder hem tegengehouden.

'Zo doen wij dat hier niet, Peter!' had ze gezegd.

Ze had een houten doosje gepakt, en daarin hadden ze de muis begraven, in de tuin. Fons was erbij geweest. Zijn ouders hadden plechtig dat doosje in een kuil gelegd.

‘Kleine muis,’ had zijn moeder gezegd. ‘Ik hoop dat je een mooi en lang leven hebt gehad. Ik weet dat het allemaal niet makkelijk is geweest. Maar je hebt vast jongen gekregen. Je bestaan heeft zin gehad, je hebt lol gehad met andere muizen, en je hebt misschien gekeken naar de vollemaan. Je hebt de nieuwe lente meegemaakt en de geuren van bloemen geroken. Ik hoop dat je ervan hebt genoten. Ik denk dat er een muizenhemel is, zonder roofvogels of katten. Ik hoop dat je daar nu gelukkig bent.’

Zijn ouders hadden het grafje dichtgegooid en arm in arm waren ze teruggelopen naar het kasteel.

Ja, het leven was ingewikkeld soms, en onlogisch. Want op school had de meester hun duidelijk gemaakt dat er schadelijke dieren waren! De vos was schadelijk, want die roofde kippen. Wespen waren schadelijk, want die konden steken. Mieren waren ook schadelijk. En ratten en muizen ook.

Misschien waren die dieren dus toch wel vijanden, al dachten zijn ouders er anders over.

Het was verwarrend, maar heel erg was dat niet. Fons had langzamerhand doorgekregen dat je, als ridder, ook eigenlijk niet hoefde te strijden tegen dat soort beestjes. Ja, het begon hem te dagen: ridders vochten tegen grotere plagen!